

20/1327/3

9.7.2020

Diaarinumero
04255/19/8108
Finlex

Asia Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 267 artiklan mukainen ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimelle

Valittaja ”A” SCPI
Asiamies: Asianajaja Mikko Larvala

Asiassa kuullut tahot Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö
”A” SCPI

Päätös, josta valitetaan

Verohallinnon 13.6.2019 tekemä tuloverotuksen ennakkoratkaisua koskeva päätös numero P0069824222

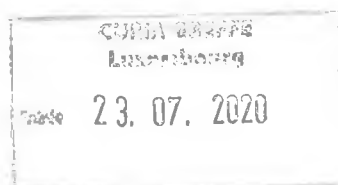
Oikeudenkäynnin kohde

1. Verotusmenettelystä annetun lain mukaan Verohallinto voi verovelvollisen hakemuksesta antaa verotusta koskevia sitovia ennakkoratkaisuja. Ennakkoratkaisuhakemuksessa hakija esittää asian ratkaisemiseksi tarvittavan selvityksen.
2. Verohallinnon on hakijan vaatimuksesta noudatettava lainvoiman saanutta ennakkoratkaisua verotusta toimitettaessa. Verohallinnon antamaan ennakkoratkaisuun saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.
3. Vireillä olevassa oikeudenkäynnissä ”A” SCPI (jäljempänä myös hakija) on pyytänyt Verohallinnolta ennakkoratkaisua verovuosille 2019 ja 2020 jäljempänä kuvatun mukaisesti. Hakija on hakenut Verohallinnon ennakkoratkaisupäätökseen muutosta verovuoden 2020 osalta valittamalla hallinto-oikeuteen.
4. Asiassa on kysymys Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 49, 63 ja 65 artiklojen tulkinnasta.

Ennakkoratkaisua koskeva hakemus Verohallinnossa ja Verohallinnon ennakkoratkaisu

Verohallinnolle tehty ennakkoratkaisuhakemus

5. Hakija on Ranskan lainsäädännön mukainen vaihtuvapääomainen sijoitusrahastona toimiva sijoitusyhtiö (Société Civiles de Placement Immobilier à Capital Variable), joka sijoittaa Ranskassa ja euroalueella sijaitseviin kiinteistöihin. Sijoituskohteet vuokrataan elinkeinonharjoittajille. Vuoden 2017 lopussa

sijoitusrahaston arvo oli noin 32 miljoonaa euroa. Yhtiöllä oli sijoituksia neljässä kiinteistössä neljässä eri euroalueen maassa. Yhtiöllä oli vuoden 2017 lopussa 926 osakasta.

6. Hakija on Ranskan lain mukaan oikeushenkilö, mutta hakijaa edustaa ja kaikki päätökset sen puolesta tekee lain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti vain ”A” SAS -niminen yhtiö (”A” Asset Management, Société par actions simplifiée), joka myös hallinnoi rahastoa. Hakija ei itse voi tehdä oikeustoimia. Hakija on Ranskan finanssivalvontaviranomaisen (AMF) valvonnan alainen ja direktiivin 2011/61/EU mukainen vaihtoehtorahasto.

7. Sijoittajat tekevät sijoituksensa merkitsemällä hakijan osakkeita. Osakkeilla on myös mahdollista tehdä kauppaa sijoittajien kesken. Osakkeet voidaan lunastaa yhtiön toimesta, mutta lähtökohtaisesti vain uusia merkintöjä vastaan osalta. Muussa tapauksessa lunastushinta on selvästi alempi.

8. Sijoittajat saavat osakkeista vuosittain tuottoa, joka vastaa hakijan saamaa nettovuokratuottoa ja muuta taloudellista nettotulota. Tuoton jakamisesta päättää yhtiökokous. Yhtiö vastaa velvoitteistaan kolmansiin osapuoliin nähden, mutta sijoittajilla on sekundäärinen vastuu yhtiön velvoitteista.

9. Hakija ei ole Ranskassa tuloverovelvollinen, vaan se on verotuksellisesti läpivirtausyksikkö. Sijoittajat ovat verovelvollisia osakkeista saamastaan tuotosta sekä osakkeiden myynti- tai lunastusvoitosta.

10. Hakija on suunnitellut allekirjoittavansa kesäkuussa 2019 kauppakirjan kahden suomalaisen keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden ostosta. Kiinteistöosakeyhtiöt omistavat vähittäismyyntikäytössä olevat kiinteistöt. Kaupan toteutuessa hakija harjoittaa Suomessa kiinteistöjen vuokraustoimintaa kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden omistuksen nojalla hallitsemiensa tilojen osalta. Tämän lisäksi hakija harkitsee mahdollisuutta tehdä muita kiinteistösijoituksia Suomeen hankkimalla muiden keskinäisten kiinteistöosakeyhtiöiden osakekannat tai tekemällä suoria kiinteistösijoituksia. Hakijan kaikki sijoitukset on tarkoitettu pitkäaikaiseen omistukseen, koska sen on omistettava kiinteistöt vähintään viiden vuoden ajan. Tämän jälkeen hakija voi myydä suomalaiset kiinteistöt ja kiinteistöosakeyhtiön osakkeet tavoitellen luovutusvoittoa.

11. Hakijalla ja sen päätöksistä vastaavalla ”A” SAS:lla on päätoimipaikka Pariisissa sekä toimipaikkoja myös muualla Keski-Euroopassa, eikä kummallakaan yhtiöllä ole Suomessa toimitiloja tai mitään muutakaan toimipaikkaa, josta käsin osaksikaan hallinnoitaisiin tai tehtäisiin päätöksiä Suomen kiinteistösijoituksia koskien. ”A” SAS hallinnoi suomalaisia sijoituksia kokonaisuudessaan Ranskasta käsin. ”A” SAS on antanut BDO Oy:lle toimeksiannon avustaa Suomen arvonalisäveroasioiden hallinnoinnissa.

12. Suomen tuloverolain (TVL) ja Suomen ja Ranskan välisen verosopimuksen nojalla on selvää, että hakija on lähtökohtaisesti Suomessa verovelvollinen täältä saamastaan vuokratulosta sekä suoraomisteisista kiinteistöistä että keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden omistuksen nojalla hallituista tiloista. Kun suomalainen sijoitusrahasto on tuloverotuksessa yhteisö ja tuloverosta vapaa, on asiassa ratkaistava SEUT- ja ETA-sopimuksen pääomien vapaan liikkuvuuden periaatteesta johtuen, voidaanko verovapautta kuitenkin joutua

soveltamaan myös ulkomaisiin suomalaisia sijoitusrahastoja vastaaviin rahastoihin. TVL:n säännökset tekevät eron suomalaisen ja ranskalaisen sijoitusrahaston verotukseen Suomessa vain sijoitusrahaston sijaintivaltion perusteella.

13. Hakijan käsitys on, että se on suomalaiseen sijoitusrahastoon verrattava toimija, joka ei ole Suomessa verovelvollinen saamastaan vuokratulosta ja myyntivoitosta. Hakijan ominaispiirteet ovat keskeisiltä osiltaan objektiivisesti arvioiden unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön nojalla verrattavissa suomalaiseen sijoitusrahastoon.

Ennakkoratkaisuhakemuksessa esitetyt kysymykset

14. Katsotaanko hakija hakemuksessa esitetyissä olosuhteissa tuloverolain 3 §:ssä tarkoitettua suomalaista sijoitusrahastoa vastaavaksi rahastoksi ja tuloverolain 20 §:n nojalla tuloverosta vapaaksi?

15. Onko hakija verovelvollinen Suomessa täältä saamastaan vuokratulosta ja kiinteistöjen ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeiden luovutusvoitosta?

Verohallinnon 13.6.2019 tekemä ennakkoratkaisua verovuosille 2019 ja 2020 koskeva päätös

16. Verohallinto on lausunut verovuodelle 2019 annettuna ennakkoratkaisuna, että hakijan voidaan katsoa hakemuksessa esitetyissä olosuhteissa vastaavan keskeisiltä ominaisuuksiltaan tuloverolain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettua suomalaista sijoitusrahastoa ja hakija voidaan katsoa tuloverolain 20 §:n 1 momentin perusteella tuloverosta vapaaksi. Hakija ei ole verovelvollinen Suomessa täältä saamastaan vuokratulosta ja kiinteistöjen ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeiden luovutusvoitosta.

17. Verohallinto on todennut tältä osin, että verovuonna 2019 voimassa olleen verolainsäädännön perusteella ”A” SCPI -rahaston voidaan katsoa hakemuksessa esitetyissä olosuhteissa vastaavan toiminnallisilta ominaisuuksiltaan tuloverolain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettua sijoitusrahastoa, kun otetaan huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 49 ja 63 artiklat sekä niitä koskeva unionin tuomioistuimen ratkaisukäytäntö ja kotimainen oikeuskäytäntö. Hakijan Suomesta verovuonna 2019 saama vuokratulo ja kiinteistöjen ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeiden luovutusvoitto ovat siten tuloverolain 20 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla verosta vapaata.

18. Verohallinto on lausunut verovuodelle 2020 annettuna ennakkoratkaisuna, että hakijan voidaan katsoa hakemuksessa esitetyissä olosuhteissa vastaavan keskeisiltä ominaisuuksiltaan tuloverolain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettua suomalaista yhteisöä ja hakija voidaan katsoa tuloverolain 20 a §:n 1 momentin perusteella verovelvolliseksi saamastaan tulosta. Hakija on verovelvollinen Suomessa täältä saamastaan vuokratulosta ja kiinteistöjen ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeiden luovutusvoitosta.

19. Verovuodelle 2020 annetun ennakkoratkaisun osalta, josta hakija on valittanut, Verohallinto on todennut, että hakijan rinnastettavuus kotimaiseen osakeyhtiöön käy ilmi myös sen hakemuksen liitteenä olevasta rahastoesitteestä. Rahaston tuotto jaetaan osakkaille vain, jos yhtiökokous niin päättää. Hakija

on vaihtuvapääomainen sijoitusyritys, minkä vuoksi se ei täytä tuloverolain 20 a §:n 4 momentissa edellytettyä juridista muotoa sopimusperusteisesta erikoissijoitusrahastosta.

20. Näin ollen hakijan Suomesta verovuonna 2020 saama vuokratulo ja kiinteistöjen ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden luovutusvoitto ovat tuloverolain 10 §:n 1 kohdan, 6 kohdan ja 10 kohdan perusteella veronalaista tuloa Suomessa.

Tiivistelmä asianosaisten keskeisistä perusteluista

21. Hakijan käsityksen mukaan tuloverolain 20 a § on ristiriidassa EU-oikeuden kanssa, koska siinä vaaditaan, että erikoissijoitusrahastona pidetään vain sopimusperusteisia EU-alueella sijaitsevia rahastoja. Ennakkoratkaisuhakemuksessa esitetyllä tavalla hakija on kaikilta osiltaan suomalaista sijoitusrahastoa vastaava toimija. Ainoa ero on se, että hakija on Ranskan sijoitusrahastoja koskevan lain vaatimuksen mukaan yhtiömuotoinen, kun puolestaan Suomen sijoitusrahastolain mukaan sijoitusrahastot ovat sopimusperusteisia.

22. Kuten Verohallinnon vuotta 2019 koskevassa päätöksessä todetaan, on hakija toiminnallisilta ominaisuuksiltaan suomalaista sijoitusrahastoa vastaava. Tämä asia ei muutu sillä, että tuloverolakia muutetaan.

23. Hakijan käsityksen mukaan tuloverolain 20 a § muodostaa kielletyn valtiontuen suomalaisille rahastoille, koska ne voivat sopimusperusteisina nauttia verovapaudesta, kun puolestaan ulkomaiset yhtiömuotoiset ja trustimuotoiset rahastot ovat Suomessa tuloverovelvollisia. Näin siitä huolimatta, että objektiivisesti katsoen rahastot ovat samankaltaiset.

24. Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö on todennut, että vakiintuneen unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan välitön verotus kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, mutta jäsenvaltioiden on tätä toimivaltaansa käyttäessään noudatettava unionin oikeutta (esimerkiksi C-632/13, kohta 28). Koska erilaisista yhteissijoitustoimintamuodoista ja niiden tuloverotuksesta ei ole olemassa EU-tasosta harmonisoitua sääntelyä, jäsenvaltioilla on oikeus asettaa eri yhteissijoitustoimintamuotoihin ja toimintaan liittyviä kansallisia vaatimuksia. Jäsenvaltioilla on myös oikeus verottaa erilaisia yhteissijoitustoimintamuotoja eri tavalla. Hakija ei täytä tuloverolain 20 a §:n 4 momentissa asetettuja verovapauden edellytyksiä sopimusperusteiselle erikoissijoitusrahastolle.

Kansallinen lainsäädäntö ja lainvalmisteluaineisto

Verovuonna 2020 sovellettavia kansallisia säännöksiä

25. Tuloverolain 3 §:n 4 kohdan (528/2019) mukaan yhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa muun muassa osakeyhtiötä, sijoitusrahastoa ja erikoissijoitusrahastoa.

26. Tuloverolain 9 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan velvollinen suorittamaan veroa tulon perusteella on henkilö, joka verovuonna ei ole asunut Suomessa, sekä ulkomainen yhteisö täältä saamastaan tulosta (rajoitettu verovelvollisuus).

27. Tuloverolain 10 §:n 1 kohdan mukaan Suomesta saatua tuloa on muun ohessa täällä olevasta kiinteistöstä tai suomalaisen asunto-osakeyhtiön tai muun osakeyhtiön osakkeiden taikka asunto-osuuskunnan tai muun osuuskunnan jäsenyyden perusteella hallitusta huoneistosta saatu tulo.

28. Tuloverolain 10 §:n 6 kohdan mukaan Suomesta saatua tuloa on muun ohessa osinko, osuuskunnasta saatu ylijäämä ja muu niihin rinnastettava tulo, joka on saatu suomalaiselta osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä, sekä osuus suomalaisen yhtymän tuloon.

29. Tuloverolain 10 §:n 10 kohdan mukaan Suomesta saatua tuloa on muun ohessa täällä olevan kiinteistön tahi suomalaisen asunto-osakeyhtiön tai muun osakeyhtiön tai osuuskunnan, jonka kokonaisvaroista enemmän kuin 50 prosenttia muodostuu yhdestä tai useammasta täällä olevasta kiinteistöstä, osakkeiden tai osuuksien luovutuksesta saatu voitto.

30. Vuoden 2020 alussa voimaan tulleen tuloverolain 20 a §:n (528/2019) 1 momentin mukaan sijoitusrahastolain (213/2019) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu sijoitusrahasto tai sitä vastaava sopimusperusteinen ulkomainen avoin sijoitusrahasto, jolla on vähintään 30 osuudenomistajaa, on tulon perusteella suoritettavasta verosta vapaa.

31. Tuloverolain 20 a §:n 2 momentin mukaan mitä 1 momentissa säädetään sijoitusrahaston verovapaudesta, sovelletaan myös vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun erikoissijoitusrahastoon ja sitä vastaavaan ulkomaiseen sopimusperusteiseen erikoissijoitusrahastoon, jos rahasto on avoin ja sillä on vähintään 30 osuudenomistajaa.

32. Tuloverolain 20 a §:n 4 momentin mukaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua erikoissijoitusrahaston tai sitä vastaavan ulkomaisen sopimusperusteisen erikoissijoitusrahaston, joka sijoittaa varojaan pääasiallisesti kiinteistöihin ja kiinteistöarvopapereihin mainitun lain 16 a luvun 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla, verovapauden edellytyksenä on, että se jakaa osuudenomistajilleen vuosittain vähintään kolme neljäsosaa tilikauden voitostaan pois lukien realisoitumattomat arvonnousut.

33. Tuloverolain 20 a §:n 7 momentin mukaan jos sijoitusrahasto tai erikoissijoitusrahasto koostuu yhdestä tai useammasta alarahastosta, sovelletaan alarahastoon, mitä sijoitusrahastosta tai erikoissijoitusrahastosta säädetään.

Tuloverolain 20 a §:n lainvalmisteluaineistoa

34. Hallituksen esityksessä (HE 304/2018 vp) on käsitelty sijoitusrahastojen ja erikoissijoitusrahastojen verovapauden edellytyksiä koskevan lainsäädännön täsmentämistä. Verovapaudesta on sittemmin säädetty tuloverolain 20 a §:ssä (528/2019).

35. Hallituksen esityksen kohdassa 2.3.2 on todettu, että ennen tämän lain säätämistä ulkomaisten sijoitusrahastojen verokohtelusta ei ollut säädetty lainkaan tuloverolaissa tai lähdeverolaissa. Verokohtelu ratkaistiin tapauskohtaisesti tulkiten EU:n pääomien vapaan liikkuvuuden periaatetta ja sitä, minkälaiset seikat oli otettava huomioon rinnastettaessa ulkomaisia toimijoita kotimaisiin toimijoihin. Sijoitusrahastojen verokohtelusta oli ylipäättään säädetty kansallisesti hyvin suppeasti, millä voi olla vaikutusta siihen, että ulkomaisia rahastoja rinnastettiin varsin laajasti kotimaisiin sijoitusrahastoihin. EU-oikeuskäytännön perusteella näyttää siltä, että erilaisen verokohtelun arvioinnissa otetaan huomioon vain kansallisessa verosäännöstyössä säädetty erotteluperusteet, jolloin esimerkiksi kansallisessa sijoitusrahastolainsäädännössä säädetty sijoitusrahaston tai erikoissijoitusrahaston ominaisuudet eivät olisi merkityksellisiä rinnastettavuusarvioinnin kannalta. Kansallisen ja unionin tuomioistuimen (EUT) oikeuskäytännön nojalla ei kuitenkaan ole yksiselitteistä, minkälaiset seikat otetaan rinnastettavuusarvioinnissa huomioon. EUT:n oikeuskäytännön perusteella näyttää kuitenkin siltä, että vähäiset erot oikeudellisessa muodossa tai erot verokohtelussa ulkomaisen sijoitusrahaston asuinvaltiossa eivät riitä objektiivisen eron luomiseen rinnastettavuusarvioinnissa. Oikeuskäytännössä merkitystä on annettu nimenomaisesti sijoitusrahaston verokohtelulle eikä sijoittajan tason verokohtelulle.

36. Kohdassa 3.2 on todettu, että tavoitteena on huomioida sijoitusrahastolainsäädännön muutosehdotuksesta aiheutuvat verolainsäädännön muutostarpeet. Esityksen tavoitteena on myös selkiyttää niitä tilanteita, joissa ulkomainen rahasto rinnastuu verotuksessa suomalaiseen verovapaaseen sijoitusrahastoon tai erikoissijoitusrahastoon ja siten parantaa verotuksen ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta sekä poistaa hallinnollista taakkaa.

37. Voimassa olevassa tuloverolaissa ei määritellä sijoitusrahaston käsitettä, mikä on johtanut siihen, että rinnastettavuuden kriteereitä on jouduttu määrittämään verotus- ja oikeuskäytännössä. Koska nykyinen kotimainen verosäännös on varsin yleisluonteinen, tämä on voinut johtaa siihen, että ulkomaisia rahastoja rinnastetaan helpommin suomalaiseen sijoitusrahastoon. Suomalaiset sijoitusrahastot tai erikoissijoitusrahastot eivät välttämättä saa vastaavaa kohtelua ulkomailla taikka voivat olla muutoin tiukemman sääntelyn kohteena kuin ulkomaiset rahastot, mitä voidaan pitää kilpailuneutraliteetin näkökulmasta ongelmallisena. Esityksen tavoitteena on asettaa kotimaiset ja ulkomaiset rahastot tässä suhteessa samaan asemaan.

38. Suomen verotuksessa yleisesti noudatettavana lähtökohtana on, että verokohtelu määräytyy sijoitusvälineen juridisen muodon mukaan. Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa tätä lähtökohtaa. Suomalaiset sijoitusrahastot ja erikoissijoitusrahastot ovat sopimusperusteisia järjestelyitä ja esityksen tavoitteena on täsmentää verosääntelyä pelkästään sopimusperusteisiin koti- ja ulkomaisiin rahastoihin nähden.

39. Kohdassa 3.3 on todettu, että säännöksellä ei ole tarkoitus poiketa siitä Suomen verotuksessa yleisesti noudatettavasta lähtökohdasta, että verokohtelu määräytyy juridisen muodon mukaan. Tarkoitus ei ole laajentaa verovapaus-säännöksen soveltamista muihin yhteissijoitusyrityksen juridisiin muotoihin.

ulkomailla. Säännöstä ei siten ehdoteta sovellettavaksi muihin yhteissijoitus-yritysmuotoihin kuin sopimusperusteisiin yhteissijoitusyrityksiin ja niihinkin vain edellytysten täyttyessä.

40. SEUT:n pääomien vapaan liikkuvuuden periaate huomioon ottaen kotimaista ja ulkomaista sijoitusrahastoa ei voida asettaa eri asemaan verotuksessa. Vastaavassa tilanteessa kuin kotimainen sijoitusrahasto on verovapaa, myöskään ulkomaalaiselle sijoitusrahastolle suoritettavista osingoista ei tulisi periä lähdeveroa. Ottaen kuitenkin huomioon rinnastettavuustilanteisiin liittyvä tulkinnanvaraisuus ja siitä aiheutuva hallinnollinen taakka tulisi sijoitusrahastojen verosääntelyä täsmentää. Tämä selkiyttäisi sitä, missä tilanteessa ulkomainen rahasto voidaan rinnastaa suomalaiseen sijoitusrahastoon tai erikoissijoitusrahastoon. Lähdeverojen palautushakemuksilla on myös fiskaalista merkitystä.

41. Suomessa verotus perustuu sijoitusvälineen juridiseen muotoon. Suomalaiset sijoitusrahastot ovat sopimusperusteisia järjestelyjä, jotka eivät ole itsenäisiä oikeushenkilöitä, vaan kyse on varallisuusmassasta, joiden verovapaudesta on säädetty erikseen. Ulkomaisia sijoitusrahastoja voidaan rinnastaa verotuksessa suomalaisiin osakeyhtiöihin lähinnä niiden juridisen muodon perusteella.

42. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä VaVM 34/2018 todetaan muun ohessa, että valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että esitys ei ota huomioon sijoitusrahastodirektiivin (UCITS) mukaisia ulkomaisia sijoitusyhtiöitä ja trustimuotoisia rahastoja. Verovapaus on linjattu koskemaan vain sopimusperusteisia sijoitus- ja erikoissijoitusrahastoja, koska Suomessa perustettavat rahastot voivat olla ainoastaan sopimusperusteisia järjestelyjä. Sijoitusyhtiöiden ja trustimuotoisten rahastojen verokohteluun jää siten edelleen tulkinnan varaa suhteessa EU-oikeuteen.

43. Valiokunta piti hallituksen esitystä kuitenkin tältäkin osin perusteltuna, koska nyt ehdotetuilla muutoksilla Suomen verolainsäädäntö tuodaan sel-laiseksi, että sen voidaan katsoa täyttävän EU-tuomioistuimen tähänastisessa oikeuskäytännössä asetetut edellytykset suomalaiseen sijoitus- ja erikoissijoitusrahastoon rinnastettavien ulkomaisten rahastojen verokohtelulle. Tärkeää on myös, ettei tarpeettomasti kavenneta Suomen veropohjaa rajat ylittävissä tilanteissa.

Asiassa merkityksellinen Euroopan unionin oikeus

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta

44. SEUT 49 artiklan 1 kappaleen mukaan jäljempänä olevien määräysten mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Myös kielletään rajoitukset, jotka estävät jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita jäsenvaltion kansalaisia perustamasta kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä.

45. SEUT 63 artiklan 1 kappaleen mukaan tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

46. SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan mitä 63 artiklassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella.

47. SEUT 65 artiklan 3 kohdan mukaan edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ja menettelyjen ei saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka 63 artiklassa tarkoitetun pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä

48. Unionin tuomioistuimen asiassa C-303/07, *Aberdeen Property Fininvest Alpha Oy*, antamassa tuomiossa oli kysymys sijoittautumisvapaudesta EY 43 artiklan (nykyään 49 artikla) nojalla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin halusi kysymyksellään selvittää, onko [EY 43 ja EY 48 artiklaa] sekä [EY 56 ja EY 58 artiklaa] tulkittava siten, että niiden turvaamien perusvapauksien toteutumiseksi Suomen lainsäädännön mukainen osakeyhtiö tai sijoitusrahasto ja Luxemburgin lainsäädännön mukainen SICAV-yhtiö on katsottava vertailukelpoisiksi siitä huolimatta, että aivan SICAV-yhtiötä vastaavaa yhtiömuotoa ei tunneta Suomen lainsäädännössä, kun samalla otetaan huomioon, että SICAV-yhtiötä, joka on Luxemburgin lainsäädännön mukainen yhtiö, ei mainita direktiivin [90/435] 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen yhtiöiden luettelossa, jonka viimeksi mainitun direktiivin mukainen Suomen asiassa sovellettava lähdeverosäännöstö on, sekä samalla vielä se, että SICAV-yhtiö on Luxemburgin sisäisen verolainsäädännön mukaan verovapaa tuloverotuksessa. Onko näin ollen mainittujen [EY:n] perustamissopimuksen artiklojen vastaista, että Luxemburgissa asuvaa SICAV-yhtiötä osingonsaajana ei ole vapautettu Suomessa osingosta perittävästä lähdeverosta?

49. Unionin tuomioistuin totesi edellä mainitun tuomion 50 kohdassa, että ensinnäkin on todettava, että se, että Suomen oikeudessa ei tunneta yhtiöitä, joilla olisi sama yhtiömuoto kuin Luxemburgin oikeuden mukaan perustetulla SICAV-yhtiöllä, ei voi sellaisenaan oikeuttaa eriytettyä kohtelua, koska tämä poistaisi sijoittautumisvapaudelta sen tehokkaan vaikutuksen, kun otetaan huomioon, että jäsenvaltioiden yhtiöoikeutta ei ole täysin yhdenmukaistettu Euroopan yhteisössä.

50. Tuomion 55 kohdassa unionin tuomioistuin totesi, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-yhtiön ja Suomen oikeuden mukaan perustetun osakeyhtiön väliset erot, joihin Suomen ja Italian hallitukset vetoavat, eivät siis riitä luomaan objektiivista eroa saadun osingon lähdeverovapauden kannalta. Näin ollen ei ole enää tarpeen tutkia, missä määrin Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-yhtiön ja suomalaisen sijoitusrahaston väliset näiden hallitusten väittämät erot ovat merkityksellisiä luomaan niiden tilanteiden välille tällaista objektiivista eroa.

51. Tuomion 56 kohdassa unionin tuomioistuin vielä totesi, että tästä seuraa, että ulkomailla asuvien SICAV-yhtiöiden ja maassa asuvien osakeyhtiöiden

erilainen kohtelu, kun kyse on maassa asuvien yhteisöjen niille jakaman osingon lähdeverovapaudesta, on EY 43 ja EY 48 artiklassa lähtökohtaisesti kielletty sijoittautumisvapauden rajoitus.

52. Sekä yhdistetyissä asioissa C-338/11–C-347/11, *Santander Asset Management*, koskien Ranskan lähdeverotusta että asiassa C-190/12, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, koskien Puolan lähdeverotusta EUT katsoi, että lähdevaltioiden osinkojen lähdeverotus oli SEUT 63 artiklan vastaista, kun objektiivisesti vertailukelpoisessa tilanteessa olleet ulkomaiset sijoitusrahastot asetettiin verotuksellisesti huonompaan asemaan kuin kotimaiset sijoitusrahastot.

53. Alankomaalaisen osinkoveron palauttamista koskevassa asiassa C-156/17, *Köln-Aktienfonds Deka*, tuomioistuimien totesi tuomion 55 kohdassa, että kansallinen lainsäädäntö, jota sovelletaan erotuksesta maassa asuviin ja ulkomaisiin toimijoihin, voi kuitenkin saada aikaan pääomien vapaan liikkuvuuden rajoituksen. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä näet käy ilmi, että myös erilainen kohtelu, joka perustuu objektiivisiin perusteisiin, voi tosiasiallisesti asettaa rajat ylittävät tilanteet epäedullisempaan asemaan. Kohdassa 56 tuomioistuin lisäsi, että näin on silloin, kun kansallisessa lainsäädännössä, jota sovelletaan erotuksesta maassa asuviin ja ulkomaisiin toimijoihin, varataan oikeus veroetuun koskemaan ainoastaan sellaisia tilanteita, joissa toimija täyttää edellytykset tai velvoitteet, jotka ovat luonteensa vuoksi tai tosiasiallisesti kotimaisille markkinoille ominaisia, siten, että ainoastaan kotimaisilla markkinoilla olevat toimijat voivat täyttää nämä edellytykset tai velvoitteet, eivätkä ulkomaiset toimijat, joilla on vastaavanlaisia ominaispiirteitä, yleensä täytä niitä.

54. Edellä mainituista tai muistakaan unionin tuomioistuimen ratkaisuksista ei hallinto-oikeuden käsityksen mukaan ilmene suoraa vastausta nyt vireillä olevaa asiaa koskevaan kysymykseen.

Ennakkoratkaisupyyntöjen tarve

55. Hallinto-oikeuden ratkaistavana on kysymys siitä, tuleeko hakija verovuoden 2020 verotuksessa rinnastaa suomalaisiin tuloverosta vapaisiin sijoitusrahastoihin siten, että hakija ei ole verovelvollinen Suomesta saamastaan vuokratulosta ja luovutusvoitoista, vai tuleeko hakijan suorittaa Suomessa lähdeveroa kyseisistä tuloista.

56. Verohallinnon antaman ennakkoratkaisun mukaan verovuoden 2019 verotuksessa tulon perusteella suoritettavasta verosta vapautettuun suomalaiseen sijoitusrahastoon rinnastettavaa hakijaa ei voida vuoden 2020 alussa voimaan tulleen tuloverolain 20 a §:n perusteella pitää tuloverosta verovapaana sijoitusrahastona ja siten se on velvollinen suorittamaan lähdeveroa Suomesta saamistaan tuloista.

57. Asiassa on tulkinnanvaraista, onko kansallinen tuloverolain 20 a §:n säännös ristiriidassa SEUT 49, 63 ja 65 artiklan kanssa, koska mainitun lainkohdan mukaan ainoastaan sopimusperusteiset ulkomaiset avoimet sijoitusrahastot rinnastuvat tuloverotuksessa verovapaaseen suomalaiseen sijoitusrahastoon, jolloin esimerkiksi hakijan kaltaisia yhtiömuotoisia sijoitusrahastoja ei voida

enää lainmuutoksen jälkeen rinnastaa suomalaiseseen verovapaaseen sijoitusrahastoon. Suomen sijoitusrahastolainsäädännön mukaan sijoitusrahastot voivat olla vain sopimusperusteisia.

58. Hallinto-oikeudella ei ole tiedossa unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisua SEUT 49, 63 ja 65 artiklan tulkinnasta edellä kuvattuun kysymykseen.

59. ”A” SCPI:lle ja Veronsaajien oikeudenvalvontayksikölle on varattu tilaisuus lausua ennakkoratkaisun pyytämisestä unionin tuomioistuimelta.

Hallinto-oikeuden välipäätös ennakkoratkaisun pyytämisestä unionin tuomioistuimelta

60. Hallinto-oikeus on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja pyytää unionin tuomioistuimelta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 267 artiklan nojalla ennakkoratkaisun SEUT 49, 63 ja 65 artiklan tulkinnasta. Ennakkoratkaisun pyytäminen on tarpeen hallinto-oikeudessa vireillä olevan asian ratkaisemiseksi.

Ennakkoratkaisukysymys

Onko SEUT 49, 63 ja 65 artikloja tulkittava siten, että ne muodostavat esteen sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan ainoastaan sopimusperusteiset ulkomaiset avoimet sijoitusrahastot voivat rinnastua tulon perusteella suoritettavasta verosta vapautettuun suomalaiseseen sijoitusrahastoon, jolloin oikeudelliselta muodoltaan muut kuin sopimusperusteiset ulkomaiset sijoitusrahastot joutuvat Suomessa lähdeverotuksen kohteeksi, vaikka niiden ja suomalaisten sijoitusrahastojen tilanteella ei olisi muuta merkittävää objektiivista eroa?

Saatuaan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisun yllä olevaa kysymykseen hallinto-oikeus antaa lopullisen päätöksen asiassa.

Muutoksenhaku

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 108 §:n mukaan tähän päätökseen ei saa hakea muutosta erikseen valittamalla.

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Outi Siimes, Tero Särkikangas ja Paula Makkonen (t).

Esittelijäjäsen

Tero Särkikangas

Jakelu

Välipäätös

Euroopan unionin tuomioistuin / Cour de justice de l'Union européenne

Valittajan asiamiehelle kirjeitse tavallisena tiedoksiantona

Jäljennös

Veronsaajien oikeudenvallvontayksikkö / veroasiamies Sari Pennanen sähköisesti

Jäljennös

Verohallinto

Toimituskirjan antaja:

Niina Pohjalainen
lainkäyttösihteeri